

Aartsbisdom Utrecht
Maliebaan 40 3581 CR Utrecht
Postbus 14019 3508 SB Utrecht
Telefoon: 030-2391956
E-mail : aartsbisschop@aartsbisdom.nl

AANGETEKEND

Werkgroep Behoud Maria Koninginkerk
T.a.v. de heer G.J. Broeknellis
Scharfstraat 29
7415 BW DEVENTER

datum	referentie	onderwerp
17 november 2015	2015.02338.05	antwoord op bezwaarschrift d.d. 20 oktober 2015

Geachte heer Broeknellis,

Uw bezwaarschrift, gedateerd op 20 oktober 2015, heb ik per aangetekende post op 20 oktober 2015 in goede orde ontvangen. In dit bezwaarschrift tekent u bezwaar aan tegen mijn decreet d.d. 8 oktober 2015, wettig betekend op 9 oktober 2015, tot onttrekking aan de goddelijke eredienst van de H. Maria-Koninginkerk te Deventer met ingang van 31 december 2015 (hierna te noemen: het decreet) en vraagt u mij het decreet in die zin te herzien dat de H. Maria-Koninginkerk in ieder geval vooralsnog voor de goddelijke eredienst beschikbaar blijft dan wel verbeteringen aan te brengen in de argumenten waardoor de beslissing de levende opvattingen beter zal benaderen.

Naar aanleiding van uw bovengenoemde brief antwoord ik u als volgt:

1. In de allereerste plaats heb ik als aartsbisschop van Utrecht begrip voor de gevoelens van verdriet en teleurstelling die u ervaart, nu u geconfronteerd wordt met het feit dat het bestuur van de r.-k. parochie H. Lebuinus (hierna te noemen: het parochiebestuur) na rijp beraad, na alle belangen en gevoeligheden zorgvuldig te hebben overwogen en alle relevante aspecten in ogenschouw genomen te hebben, het pijnlijke besluit heeft moeten nemen om ondergetekende te vragen de voor u zo vertrouwde en dierbare H. Maria-Koninginkerk met ingang van 1 december 2015 aan de goddelijke eredienst te onttrekken.

2. U geeft aan de onderbouwing van het decreet onvoldoende te achten om het besluit te kunnen dragen. U verwijst voor de onderbouwing van het decreet meermalen naar het rapport "Herstructurering van de Lebuinusparochie: op weg naar 2020". Dat is immers de belangrijkste informatie die in de parochie H. Lebuinus verspreid is en die ook als één van de bijlagen bij de aanvraag van het parochiebestuur voor de onttrekking van de H. Maria-Koninginkerk aan de goddelijke eredienst als motivering toegevoegd was. U brengt meerdere bezwaren in tegen de wijze waarop de onttrekking aan de goddelijke eredienst van de H. Maria-Koninginkerk in genoemd rapport beargumenteerd wordt. Met u ben ik het eens dat de daarin gegeven argumentatie soms onvolledig of onhelder was. Juist om die reden heeft de kanselier van het Aartsbisdom Utrecht,

voordat het verzoek van het parochiebestuur werd voorgelegd aan de Priesterraad van het Aartsbisdom Utrecht, aan het parochiebestuur om een aanvullende documentatie en motivering gevraagd. Naar aanleiding van de nadere onderbouwing van het verzoek tot onttrekking van de H. Maria-Koninginkerk aan de goddelijke eredienst, die het parochiebestuur daarop aan ondergetekende toezond, heeft de kanselier van het Aartsbisdom Utrecht vervolgens op enkele punten nogmaals om een nadere adstructie van het verzoek gevraagd.

In het decreet wordt beknopt verwezen naar deze aanvullende informatie, onder meer in de aanhef van het decreet waar geschreven staat dat het parochiebestuur het verzoek om de H. Maria-Koninginkerk aan de goddelijke eredienst te onttrekken "desgevraagd nader toegelicht heeft in zijn brieven d.d. 24 februari 2015 en 11 juni 2015".

De Priesterraad heeft zijn advies dus mede op deze aanvullende informatie gebaseerd.

In de besluitvorming heeft bovendien meegewogen dat ondergetekende reeds eerder op de hoogte was gesteld van de uiterst problematische financiële situatie van de parochie H. Lebuinus.

Het decreet is dus niet alleen gebaseerd op het rapport "Herstructurering van de Lebuinusparochie: op weg naar 2020", maar ook op de overige informatie die ondergetekende van het parochiebestuur ontving bij het eerste verzoek d.d. 20 januari 2015, als ook de aanvullende informatie die ondergetekende van het parochiebestuur ontving in de brieven met bijlagen d.d. 24 februari 2015 en 11 juni 2015 en op de financiële jaarrapportages van het parochiebestuur aan het Aartsbisdom Utrecht en de gesprekken die de econoom van het aartsbisdom de heer mr. J.L.W.M. Zuidwijk naar aanleiding van die rapportages gevoerd heeft met het parochiebestuur.

In de door u genoemde punten van bezwaar inzake de argumentatie zoals die is vervat in het rapport "Herstructurering van de Lebuinusparochie: op weg naar 2020" gaat u voorbij aan de bovengenoemde aanvullende informatie.

3. U wijst er op dat het Aartsbisdom Utrecht niet voldoet aan de eigen regelgeving.

a.) U wijst er op dat in de *Procedure tot onttrekking van een kerkgebouw aan de goddelijke eredienst* gesteld wordt dat een meerjarenonderhoudsplan en een meerjarenbegroting onmisbare instrumenten zijn om te kunnen vaststellen wat een parochie zich kan veroorloven. De Lebuinusparochie beschikte echter nog niet over een meerjarenonderhoudsplan.

b.) Tevens stelt u dat het financieel perspectief niet voldeed aan de opvattingen in de procedurevoorschriften van het bisdom (p.7) ten aanzien van inkomsten uit eigen vermogen en geldelijke bijdragen uit vreemd vermogen.

c.) Volgens dezelfde procedureregels (stap 14) moet in het decreet worden bepaald wat na verkoop en levering de bestemming van het kerkgebouw zal zijn. In het decreet is dit niet vermeld. Uw constatering is terecht, maar ze verdienen wel enige nuancering.

a.) In goed overleg van het econoom van het aartsbisdom en het parochiebestuur is het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan uitgesteld, omdat het gezien de noodzaak van onttrekking van meerdere kerken aan de goddelijke eredienst, niet zinvol leek voor deze kerken te investeren in een meerjarenonderhoudsplan. Over de overblijvende kerken was voldoende informatie inzake hun bouwkundige staat beschikbaar om op verantwoorde wijze een schatting te maken van de te verwachten onderhoudskosten. Ondertussen is voor de overblijvende kerken van de Lebuinusparochie een meerjarenonderhoudsplan opgesteld en de inhoud van dit meerjarenonderhoudsplan bevestigt de noodzaak van sanering op korte termijn van de financiën van de parochie H. Lebuinus.

b.) Over de financiële situatie van de Lebuinusparochie is intensief overleg gevoerd tussen het parochiebestuur en de econoom van het Aartsbisdom Utrecht. Daardoor was voldoende

relevante informatie bekend. Op grond van dit inzicht in de financiën van de Lebuinusparochie en de financiële langere termijnperspectieven van de parochie is in overleg tot sanering besloten.

c.) Overeenkomstig de bepaling in stap 14 van de Procedure dat in het decreet wordt bepaald wat na verkoop en levering de bestemming van het kerkgebouw zal zijn, zal het decreet worden aangevuld.

4. Het decreet noemt achterstallig onderhoud ter waarde van € 636.000. U stelt dat we met kennis van nu moeten aannemen dat een groot deel van het achterstallig onderhoud de pastorie betreft. Naar aanleiding van uw opmerking heeft de kanselier van het Aartsbisdom Utrecht navraag gedaan bij het parochiebestuur, dat op zijn beurt de vraag heeft voorgelegd aan de opdrachtgever van het bouwkundig onderzoek. Volgens de opdrachtgever van het onderzoek, dat begin 2015 door een bouwtechnisch bureau is verricht, heeft naar schatting ongeveer 10% van het totale bedrag van € 636.000,- op de pastorie betrekking, dus ongeveer € 63.000,-; het overige deel (de overige 90%) heeft betrekking op de kerk en de naastgelegen sacristie, de bloemenhoek, de CV-kelder en de vergader/crècheruimte die direct aan het kerkgebouw verbonden zijn. Deze gegevens zijn u destijds niet onthouden door het parochiebestuur. De kosten voor het herstel van de H. Maria-Koninginkerk waren namelijk ten tijde van het verschijnen van de het rapport "Herstructurering van de Lebuinusparochie: op weg naar 2020" nog niet bekend; in het voorjaar van 2015 is het bouwkundig onderzoek verricht. De resultaten van dit bouwkundig onderzoek hebben wel meegewogen in de besluitvorming van ondergetekende.

5. U stelt dat de geografische en maatschappelijke situatie van de H. Maria-Koninginkerk is ondergeschoven in de besluitvorming. U wijst daarbij op de te openen nieuwbouwlocatie in het gebied van de H. Maria-Koninginkerk en u stelt dat te weinig meegewogen is dat locatie H. Maria-Koninginkerk 6 grote bejaardenvoorzieningen herbergt. Het is bekend dat de gemeente Deventer op termijn een nieuwbouwlocatie zal openen aan de rand van het verzorgingsgebied van de H. Maria-Koninginkerk; de omvang van deze wijk is echter zeer veel geringer dan de nieuwbouwlocaties van Deventer in de afgelopen decennia. Gezien de ontwikkelingen in de locatie Titus Brandsma en gezien de demografische ontwikkelingen is niet te verwachten dat dit zal leiden tot een substantiële toename van het aantal kerkgangers in de locatie H. Maria-Koningin.

Ondergetekende heeft in de besluitvorming er nota van genomen dat meerdere parochianen gewezen hebben op de betekenis van de H. Maria-Koninginkerk voor de omliggende wijk, met name voor de vele senioren in de verzorgings- en verpleeghuizen en seniorenwoningen in de omgeving van deze kerk. Uit een peiling naar de behoefte aan een extra Heilige Mis op zaterdag in het tegenover de H. Maria-Koninginkerk gelegen zorgcentrum Huize Ludgerus bleek echter dat er minder dan 20 belangstellenden waren. Bovendien is ondergetekende op de hoogte gesteld van het feit dat de parochie H. Lebuinus de vrijdagse viering in genoemd zorgcentrum heeft moeten stopzetten vanwege een gebrek aan de daarvoor noodzakelijke vrijwilligers en dat de ouderensoos die al meer dan 30 jaar bestaat, in de recente jaren geconfronteerd werd met een sterke daling van het aantal bezoekers. Uit deze en andere gegevens heeft ondergetekende geconcludeerd dat de behoefte van senioren rond de H. Maria-Koninginkerk aan verschillende vormen van pastoraat niet zodanig groot is, dat het hiervoor nodig is de H. Maria-Koninginkerk te handhaven ondanks de diverse pastorale en financiële argumenten die door het parochiebestuur en het pastoraal team daartegen zijn aangevoerd.

6. U stelt dat de herstructurering een horizon van 7 jaar heeft en dat haastige besluitvorming niet nodig is. De urgentie om de financiën van de parochie H. Lebuinus op orde te krijgen was en is echter groot. Van het parochiebestuur vernam ondergetekende onlangs dat de financiële situatie van de Lebuinusparochie nog altijd zeer precair is en dat uit het meerjarenonderhoudsplan, dat nu opgesteld is voor de kerken die het parochiebestuur denkt te kunnen handhaven, blijkt dat de onderhoudskosten van de overblijvende kerken nog hoger zullen zijn dan eerder werd verwacht. De omvang van deze kosten is niet zodanig dat dit zou leiden tot een ander besluit ten aanzien van de H. Maria-Koninginkerk, maar wel blijkt hieruit dat de urgentie om inkomsten en uitgaven van de Lebuinusparochie in balans te krijgen, in de afgelopen maanden alleen maar groter is geworden.

7. U stelt dat aan de korte ervaringen m.b.t het eucharistisch centrum zowel in de H. Maria-Koninginkerk als in de H. Nicolaaskerk te Schalkhaar te veel consequenties verbonden worden. U bent van mening dat het effect van de aanwijzing van de H. Maria-Koninginkerk als eucharistisch centrum te zwaar wordt aangezet.

De aanwijzing van de H. Maria-Koninginkerk als eucharistisch centrum van de Lebuinusparochie heeft destijds geresulteerd in een sterk toegenomen kerkbezoek. Terwijl er in 2011 maar ongeveer 90 kerkgangers in de H. Maria-Koninginkerk geteld werden, nam dit aantal toe naar ongeveer 160 in 2012 en 2013 en groeide dit aantal nogmaals in 2014 tot ongeveer 235.

Het pastoraal team en de locatieraad hebben echter moeten vaststellen dat dit toegenomen kerkbezoek in de H. Maria-Koninginkerk zeker niet mede voortkwam uit een toename van het aantal kerkgangers uit de locatie van de H. Maria Koningin, maar dat dit toegenomen kerkbezoek louter en alleen een gevolg was van de komst van gelovigen uit de gehele parochie naar de H. Maria-Koninginkerk vanwege haar functie van eucharistisch centrum. In de periode dat de H. Maria-Koninginkerk als eucharistisch centrum fungeerde, schatten de voorzitter van de locatieraad en het pastoraal team dat ongeveer 60 % van de kerkgangers van buiten de locatie H. Maria Koningin kwam. Tekenend voor de situatie is dat het aantal misdienaars en acolieten toenam van 4 naar 14, maar dat 10 van de 14 misdienaars en acolieten van buiten de locatie H. Maria Koningin kwamen. Tekenend voor de situatie is ook dat het nauwelijks gelukt is om nieuwe vrijwilligers voor andere taken te werven. Een lid van de locatieraad concludeerde: "We konden meeliften op het eucharistisch centrum, maar er kwamen geen andere activiteiten meer van de grond." Op grond van onder meer deze gegevens was de conclusie gerechtvaardigd dat het toegenomen kerkbezoek geen maat was voor algehele vitaliteit van de locatie van de H. Maria-Koningin, maar dat dit toegenomen kerkbezoek alleen te danken was aan de aanwijzing van de H. Maria-Koninginkerk als eucharistisch centrum.

8. U wijst er op dat het kerkbezoek in de Broederenkerk is toegenomen met 55 personen en in Schalkhaar met 140 personen en dat naar de 5 gesloten kerken in 2013 500 kerkgangers gingen. Daarom concludeert u dat er een verlies is van 305 kerkgangers en u stelt dat op dit negatieve effect geen antwoorden worden gegeven.

Inderdaad heeft de sluiting van kerken helaas een negatief effect op de kerkgang. Daarnaast is er een gestage teruggang van het aantal kerkgangers; sinds 2009 komen er gemiddeld in de r.-k. kerken van Deventer en Schalkhaar elk jaar 40 kerkgangers minder.

Het aantal kerkgangers in Deventer plus Schalkhaar bedroeg in 2014, toen alleen de H. Johannes-Vianneykerk niet meer gebruikt werd voor de zondagsliturgie, 627. Bij de telling van 2015, op het moment dat de H. Maria-Koninginkerk, de H. Hartkerk en de H. Johannes-Vianneykerk *de facto* niet meer beschikbaar waren voor de goddelijke eredienst, waren er volgens de tellingsgegevens nog slechts 439 kerkgangers. Dit is een markante teruggang. Rekening houdend met de jaarlijkse teruggang van ongeveer 40 personen is het effect van zowel de sluiting van de H. Hartkerk als de

H. Maria-Koninginkerk dus ongeveer 150 personen. Het is duidelijk dat het buiten gebruik stellen en het onttrekken van kerken aan de goddelijke eredienst ondanks flankerend pastoraal beleid om kerkgangers te bewegen naar een nabijgelegen parochiekerk te gaan *de facto* leidt tot een vermindering van het kerkbezoek. Dit is een pastoraal verlies, dat ik weliswaar zeer betreurt, maar dat onvermijdelijk is. Gezien echter de ernst van de problemen in de parochie H. Lebuinus en in de locatie H. Maria Koningin, zoals beschreven in het decreet, is het open houden van de H. Maria-Koninginkerk helaas geen alternatief waardoor op iets langere termijn de Lebuinusparochie als geheel pastoraal en bestuurlijk gediend is; integendeel, er bestaat een reëel gevaar van een faillissement van de parochie.

9. U maakt er bezwaar tegen dat het decreet op p. 7 een nieuw weegpunt toevoegt aan de op p. 3 opgenomen uitgangspunten van het parochiebestuur, namelijk "de relatief geringe cultuurhistorische waarde van de kerk". Het decreet is echter gebaseerd op de eigen afweging van ondergetekende. Daarbij is het niet bezwaarlijk om extra argumenten te hanteren als deze relevant zijn.

10. U suggereert dat het behouden van cultuurhistorische kerkgebouwen uit nostalgie zou voortkomen en zegt dat er voor het behoud van cultuurhistorie andere organisaties zijn en het behoud van cultuurhistorie zeker niet de eerste opdracht van de Kerk is; tenslotte merkt u op dat uit cultuurhistorische gebouwen jongeren zijn weggebleven. Helaas is in vrijwel alle kerkgebouwen sprake van een verminderd kerkbezoek. Dit staat los van de cultuurhistorische waarde van het gebouw. Een r.k. kerkgebouw dat cultuurhistorisch waardevol is en dat een inrichting heeft die getuigt van geloof, heeft echter op zichzelf een verkondigende waarde; het is daarom zinvol deze factor mee te wegen in de besluitvorming.

11. U stelt dat de aantallen kerkbezoekers van de Broederenkerk al jaren niet het behoud van deze veel restauratiegeld gekost hebbende kerk rechtvaardigen. Het is in dit verband van belang te beseffen dat de restauratie in zeer hoge mate uit subsidies en sponsoring betaald is. In januari 2011 heeft de Staatssecretaris van Cultuur de heer H. Zijlstra subsidies beschikbaar gesteld voor de restauratie van 45 Nederlandse monumenten, waaronder een subsidie van € 1.984.455 voor de restauratie van de monumentale middeleeuwse Broederenkerk in het centrum van Deventer. De provincie Overijssel subsidieerde de restauratie met een bedrag van € 425.240. De restauratiesubsidie van de gemeente Deventer bedraagt maximaal € 339.000. Bovendien heeft de parochie sponsors voor de restauratie gezocht en giften ontvangen ten behoeve van de restauratie. Zo is de nieuwe tegelvloer en de restauratie van de heiligenbeelden door de sponsors mede mogelijk gemaakt. In 2014 heeft het Rijk bovendien voor de Broederenkerk een instandhoudingssubsidie van € 63.644 toegekend. Uw stelling dat de aantallen kerkbezoekers van de Broederenkerk al jaren niet het behoud van deze veel restauratiegeld gekost hebbende kerk rechtvaardigen heeft om deze redenen geen grond.

12. U stelt dat de werkgroep Behoud Maria-Koninginkerk zich gesteund weet door 201 schriftelijke steunbetuigingen. U hebt deze steunbetuigingen bijgevoegd bij uw brief.

Deze steunbetuigingen zijn echter ondertekend in december 2014 en januari 2015, dat wil zeggen op het moment dat de sluiting van de H. Maria-Koninginkerk door het parochiebestuur was aangekondigd; echter toen was er nog geen decreet en kon dus bij de ondertekenaars van de steunbetuigingen niet bekend zijn hoe de onttrekking van de H. Maria-Koninginkerk aan de goddelijke eredienst in het decreet gemotiveerd zou worden en was ook nog niet bekend wat de toekomst van het kerkgebouw zou zijn. Uit de ondertekening van de steunbetuiging destijds kan dus

niet worden geconcludeerd dat de ondertekenaars nu instemmen met het nu door u ingediende bezwaarschrift. Dat is mogelijk, maar het tegendeel evenzeer. De 201 steunbetuigingen die eind 2014/begin 2015 zijn ingediend, zijn daarom geen geldige steunbetuigingen bij uw bezwaarschrift d.d. 20 oktober 2015.

Van één van de 201 ondertekenaars van december 2014 en januari 2015 weet ondergetekende inmiddels wel hoe hij nu denkt over het bezwaar dat ingediend is door de werkgroep Behoud Maria Koninginkerk. Deze man heeft in een brief aan ondergetekende laten weten, dat de verkoop van de H. Maria-Koninginkerk hem erg aan het hart gaat en dat hij mee kan voelen met de boosheid en het verdriet van andere parochianen, maar dat hij zich beslist niet kan vinden in het bezwaar dat ingediend is door de werkgroep Behoud Maria Koninginkerk en dat zijn handtekening ten onrechte gebruikt is als ware deze een instemming met het ingediende bezwaar tegen het decreet. Genoemde ondertekenaar heeft in bijlage bij de brief aan ondergetekende zijn mail gevoegd aan de werkgroep Behoud Maria Koninginkerk waarin hij uitlegt waarom de werkgroep zeker niet steunt nu deze in de huidige situatie bezwaar maakt tegen de verkoop van de H. Maria-Koninginkerk. Daarbij wijst hij er onder meer op dat de kerk wordt verkocht aan protestantse kerken die missionair actief zijn en jongeren weten te bereiken, terwijl in de afgelopen 10 jaar er in de H. Maria-Koninginkerk nauwelijks missionaire activiteit was en nauwelijks interesse bestond voor geloofsgesprek. Hij stelt: "Een mooiere manier om de kerk te verkopen is naar mijn idee niet denkbaar dan die het bestuur nu heeft weten te bereiken."

13. U stelt dat het besluit van ondergetekende van 30 november 2014 om het eucharistisch centrum te verplaatsen naar de H. Nicolaaskerk te Schalkhaar "voortijdig" was en dat deze een "zéér onzuiver element bracht in de besluitvorming", omdat de hoorzitting over de sluiting van de H. Maria-Koninginkerk toen nog niet had plaatsgevonden en de "verweerpositie" van de locatie H. Maria-Koningin hierdoor veranderde.

Met "voortijdig" suggereert u een oneerlijkheid waarvan geen sprake was of is. In het decreet is zorgvuldig onderscheid gemaakt tussen de pastorale situatie van de locatie H. Maria-Koningin als zodanig en de effecten van de aanwijzing van de H. Maria-Koninginkerk als eucharistisch centrum voor de gehele Lebuinusparochie. De locatie H. Maria-Koningin heeft niet een recht op de aanwijzing als eucharistisch centrum; de aanwijzing van de H. Maria-Koningin als eucharistisch centrum behoort tot de bevoegdheid van ondergetekende. Aan de aanwijzing tot eucharistisch centrum kan de locatie niet het recht ontnemen om deze titel te behouden.

U stelt dat eind 2014 de situatie in de locatie H. Maria-Koningin niet anders was dan bij de aanwijzing in 2011 toen de H. Maria-Koninginkerk als de meest geschikte voor een eucharistisch centrum werd aangeduid. In tussenliggende periode is echter ervaring opgedaan die in de besluitvorming meegewogen heeft; de vitaliteit van de H. Maria-Koninginlocatie bleek veel geringer dan aanvankelijk gedacht. In het decreet wordt de gebleken gebrekkige vitaliteit van de locatie dan ook beschreven. Het parochiebestuur liet ondergetekende weten dat de voorzitter van de locatieraad concludeerde: "Het beeld naar buiten lijkt vitaal, maar de echte werkelijkheid is anders".

14. U maakt er bezwaar tegen dat het parochiebestuur het voornemen heeft met de H. Maria-Koninginkerk ook de pastorie te verkopen, terwijl daar het administratief centrum van de parochie gevestigd is en daar ook vergaderruimten aanwezig zijn. Het decreet van ondergetekende heeft echter alleen betrekking op de onttrekking van de H. Maria-Koninginkerk aan de goddelijke eredienst en betreft niet de verkoop van de pastorie. Uw bezwaren tegen de verkoop van de pastorie regarden daarom niet het genoemde decreet.

15. U veronderstelt dat er in de Priesterraad van het Aartsbisdom Utrecht geen unanimiteit was en u stelt dat als er een vertegenwoordiger mondeling had kunnen pleiten voor behoud van de H. Maria-Koninginkerk de stemming misschien tot een ander resultaat geleid zou hebben. Volgens het canonieke recht bezit de Priesterraad slechts raadgevende stem en dient de diocesane bisschop de Priesterraad te horen in aangelegenheden van groter belang (canon 500, § 2 CIC/1983). Conform canon 1222, §2 CIC/ 1983 heeft ondergetekende de Priesterraad gehoord in het kader van de procedure tot onttrekking van de H. Maria-Koninginkerk aan de goddelijke eredienst. De leden van de Priesterraad hebben een eigen verantwoordelijkheid en horen in het kader van deze procedure geen derden.

16. De financiële situatie van de Lebuinusparochie is dermate nijpend dat het pastoraat zoals dat voor de komende jaren voorzien is, alleen gefinancierd kan worden als er in de parochie meerdere kerkgebouwen verkocht worden en daardoor onderhoudskosten wegvallen en inkomsten uit vermogen gegenereerd kunnen worden. Indien de verkoop van kerkgebouwen niet tot stand komt, zal dit ook personele consequenties hebben en komen de huidige pastorale activiteiten in gevaar. Daarom ziet het parochiebestuur zich helaas gedwongen om kerken aan de goddelijke eredienst te laten onttrekken en te verkopen.

17. U wijst er tenslotte op dat uit de belangstelling van gereformeerde christenen voor de H. Maria-Koninginkerk blijkt dat deze geschikt is voor kerkelijke diensten van velerlei soort. De geschiktheid van de H. Maria-Koninginkerk voor de eredienst heeft echter nooit ter discussie gestaan. Zouden er nog voldoende rooms-katholieke gelovigen en voldoende financiële middelen bij de parochie H. Lebuinus zijn, dan zou de H. Maria-Koninginkerk nog jaren als parochiekerk kunnen dienen. Het probleem ligt niet bij het gebouw. Gezien de geschiktheid van het kerkgebouw en gezien de nood van de parochie H. Lebuinus is verkoop aan protestantse kerkgenootschappen een zeer passende bestemming voor de H. Maria-Koninginkerk.

18. Ondergetekende is van oordeel dat zowel op parochieel als diocesaan niveau de voorbereiding van het door u bestreden decreet van ondergetekende d.d. 8 oktober 2015 zorgvuldig is verlopen en dat deze voorbereiding de toets van het geldende processuele canonieke recht (in het bijzonder canon 50 CIC/1983) en het geldende materiële canonieke recht ruimschoots kan doorstaan. In het bijzonder is ondergetekende van oordeel dat, mede gelet op het bovenstaande en op canon 1222, § 2 CIC/1983, sprake is van een ernstige reden die het raadzaam maakt dat de H. Maria-Koninginkerk te Deventer niet langer voor de goddelijke eredienst wordt gebruikt.

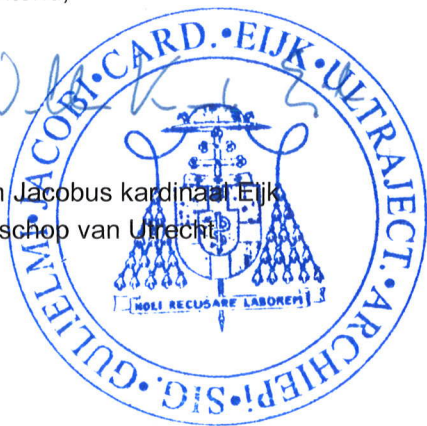
19. Op grond van bovengenoemde argumenten en feiten en op grond van de in het decreet tot onttrekking aan de goddelijke eredienst van de H. Maria-Koninginkerk te Deventer d.d. 8 oktober 2015 genoemde argumenten en feiten besluit ondergetekende niet in te gaan op uw verzoek om dit decreet te herzien in dier voege, dat de H. Maria-Koninginkerk in ieder geval vooralsnog voor de goddelijke eredienst beschikbaar blijft. Voorts vertrouwt ondergetekende er op dat de in deze brief genoemde feiten en argumenten de motivering van het decreet voldoende aanvullen en of verduidelijken, waardoor mijn beslissing overeenkomstig uw verzoek de levende opvattingen beter benadert.

20. Indien u meent benadeeld te zijn door mijn decreet d.d. 8 oktober 2015 tot onttrekking van de H. Maria-Koninginkerk aan de goddelijke eredienst met ingang van 31 december 2015, kunt u bij de hiërarchische Overste van ondergetekende als aartsbisschop van Utrecht, zijnde de

het decreet. Ik zal dit dan onmiddellijk naar de Congregatie voor de Clerus in Rome als bevoegde hiërarchische Overste van ondergetekende doorzenden (canon 1737, § 1 CIC/1983). Het beroep moet ingediend worden binnen de peremptoire termijn van vijftien nuttige dagen (canon 1737, § 2 CIC/1983) nadat mijn onderhavige beslissing op uw bezwaar d.d. 20 oktober 2015 wettig aan u is betekend. Het verdient ten zeerste aanbeveling uw eventuele beroepschrift in het Engels of in het Italiaans te formuleren.

Hoogachtend,

+ Willem Jacobus kardinaal Eijk
Aartsbisschop van Utrecht

drs. W. H. van Dool, diaken
Kanselier

